

Sadržaj knjige: „OBLIGACIONO PRAVO – OPŠTI DIO“ Knjiga treća, 2019.

Autora: prof. dr Slobodana Stanišića iz Banja Luke

Glava I

O PROUZROKOVANJU I ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Uvod

Odjeljak 1.

PROUZROKOVANJE ŠTETE I ODGOVORNOST

Odsjek 1.

ŠTETA, ŠETNA ČINJENICA I PROUZROKOVANJE

Odsjek 2.

ODGOVORNOST

Uvod

I. Pravna odgovornost i pravni delikt

1. Subjekti - počinioci pravnih delikata (delikventi)

2. Vidljive aktivne ili pasivne radnje delikventa

3. Protivpravnost postupka delikventa

4. Krivica delikventa

4.1. Svijest o vlastitom postupku i mogućnosti nastupanja štetne posljedice

4.2. Volja štetnika da učini određenu radnju i da tom radnjom prouzrokuje

štetnu posljedicu

II. Funkcije pravne odgovornosti

III. Vrste pravne odgovornosti s osvrtom na konkurencijski odnos krivično-pravne i građansko-pravne odgovornosti

Odsjek 3.

GRAĐANSKA ODGOVORNOST (ODGOVORNOST ZA ŠTETU)

Uvod

I. Nastajanje građanske odgovornosti - transformacija faktičkog stanja u subjektivno pravo

II. Karakteristike građanske odgovornosti

III. Razlikovanje građanske odgovornosti od drugih pravnih instituta

IV. Definicija građanske odgovornosti

V. Razvrstavanje građanske odgovornosti

VI. Porijeklo i teorijska shvatanja o građanskoj odgovornosti

1. Teorija o jedinstvu građanske odgovornosti

2. Dualistička teorija

Odsjek 4.

GRAĐANSKA ODGOVORNOST KROZ ISTORIJU

I. Građanska odgovornost u pravnim sistemima starih naroda

1. Građanska odgovornost za štetu u Rimskom pravu

1.1. Građanska odgovornost po Zakonu XII tablica

1.2. Građanska odgovornost po Lex Aquilia

1.3. Građanska odgovornost u klasičnom rimskom pravu

II. Građanska odgovornost u pravnim sistemima srednjeg vijeka

III. Građanska odgovornost u pravnim sistemima XIX i XX vijeka

Glava II

OSNOV ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Uvod

Odsjek 1.

NORMATIVNI I ČINJENIČNI OSNOV ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

I. Normativni osnov odgovornosti za štetu

II. Činjenični osnov odgovornosti za štetu

Odsjek 2.

VAŽNIJA TEORIJSKA GLEDIŠTA O PRAVNOM OSNOVU ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

I. Rimsko pravo

II. Francusko pravo

III. Njemačko pravo

1. Teorije o jedinstvenom osnovu odgovornosti za štetu

1.1. Teorija prouzrokovanja

1.2. Teorija anormaliteta

1.3. Teorija pretpostavljene krivice

1.4. Teorija o objektiviziranoj krivici

1.5. Teorija interesa

1.5.1. Teorija aktivnog interesa

1.5.2. Rümelinova teorija pretežnog interesa

1.5.3. Teorija interesa po Josefu Mauczki

1.6. Teorija protivpravnosti

1.7. Teorija pravednosti

2. Teorije o osnovu odgovornosti iz ugrožavanja

2.1. Teorija opasnosti

2.2. Ekonomska teorija

2.3. Teorija sfere uticaja

3. Teorije o pluralitetu osnova odgovornosti za štetu

3.1. Shvatanje Waltera Wilburga

3.2. Shvatanje Ludviga Enneccerusa i Hajnriha Lehmana

3.3. Shvatanje Karla Larenca

3.4. Shvatanje Esera i Šmita

3.5. Shvatanje Wolfganga Fikenčera

IV. Švajcarsko pravo

V. Anglo-američko pravo

VI. Jugoslovensko pravo

1. Gledišta o pluralitetu osnova odgovornosti za štetu

2. Gledišta o jedinstvenom osnovu odgovornosti za štetu

3. Osnovi odgovornosti za štetu prema Zakonu o obligacionim odnosima

3.1. Odgovornost po osnovu krivice

3.2. Odgovornost bez obzira na krivicu

3.3. Odgovornost po pravičnosti

3.4. Odgovornost za mješoviti slučaj

3.4.1. Povreda pravila o bezbjednosti

3.4.2. Poslovodstvo bez naloga protiv zabrane

3.4.3. Docnja povjerioca

Glava III

PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Odjeljak 1.

OPŠTE PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Odsjek 1.

SUBJEKTI ODGOVORNOSTI

I. Odgovorno lice

1. Odgovornost fizičkih lica

2. Odgovornost pravnih lica

II. Oštećeni

Odsjek 2.

ŠTETNA ČINJENICA

Odsjek 3.

ŠTETA

I. Pojam štete

II. Dioba štete

1. Pojam imovinskog interesa

1.1. Pozitivni ugovorni interes

1.2. Negativni ugovorni interes

2. Neposredna i posredna šteta

3. Konkretna i apstraktna šteta

4. Predvidljiva i nepredvidljiva šteta

4.1. Predvidljiva šteta

4.2. Nepredvidljiva šteta

4.3. Značaj podjele

5. Postojeća (aktuelna) i buduća šteta

5.1. Postojeća šteta

5.2. Buduća šteta

6. Eventualna šteta

III. Materijalna šteta

1. Obična šteta

2. Izmakla korist – pojam i pretpostavke

2.1. Dopuštenost koristi

2.2. Namjera sticanja koristi

2.3. Sudska ocjena visine izmakle koristi

2.3.1. Očekivani dobitak prema „redovnom toku stvari“

2.3.2. Očekivani dobitak prema „posebnim okolnostima“

2.4. Posebno o naknadi štete u obliku novčane rente

2.5. Obična šteta, izmakla korist i novčana renta

2.6. Slučajevi kada se naknada štete može dosuditi u obliku novčane rente

2.7. Isplata ukupne svote na ime naknade buduće štete (kapitalizacija rente)

2.8. Naknada štete u obliku novčane rente zbog gubitka izdržavanja ili

redovnog pomaganja

2.9. Naknada štete u obliku novčane rente na ime gubitka zarade zbog nesposobnosti za rad izazvane tjelesnom povredom ili narušenjem zdravlja

2.10. Naknada štete u obliku novčane rente zbog trajno povećanih potreba nastalih usljed potpune ili djelimične nesposobnosti za rad izazvane tjelesnom povredom ili narušenjem zdravlja

2.11. Naknada štete u obliku novčane rente zbog uništene ili smanjene mogućnosti daljeg razvijanja i napredovanja nastale usljed potpune ili djelimične nesposobnosti za rad izazvane tjelesnom povredom ili narušenjem zdravlja

2.12. Izmjena i ukidanje odluke o naknadi štete u obliku novčane rente

2.13. Zastarjelost zahtjeva za naknadu štete u obliku novčane rente

3. Naknada uobičajenih troškova sahrane

3.1. Nužni troškovi sahrane

3.1.1. Podizanje nadgrobnog spomenika i dospelost obaveze ove vrste naknade materijalne štete

3.1.2. Ostali uobičajeni troškovi sahrane

4. Naknada materijalne štete u slučaju povrede časti i širenja neistinitih navoda

5. Obim naknade materijalne štete

6. Sniženje naknade

IV. Nematerijalna šteta

1. Pojam nematerijalne štete prema Zakonu o obligacionim odnosima

2. Buduća nematerijalna šteta

3. Odmjeravanje novčane naknade buduće nematerijalne štete – ukupna svota ili novčana renta

4. Nematerijalna šteta prema drugim zakonskim propisima

5. Teorijska shvatanja o osnovanosti priznavanja prava na novčanu naknadu nematerijalne štete

5.1. Negativna teorija

5.2. Pozitivna teorija

5.3. Teorija o osnovanosti priznavanja prava na novčanu naknadu nematerijalne štete ako je šteta pričinjena krivičnim djelom

5.4. Teorija o osnovanosti priznavanja prava na novčanu naknadu ako je nematerijalna šteta istovremeno praćena materijalnom štetom

5.5. Teorija o uslovljavanju priznavanja naknade nematerijalne štete povredom društvenog aspekta moralne imovine

6. Teorije o pravnoj prirodi naknade nematerijalne štete

6.1. Teorija privatne kazne

6.2. Teorija reparacije

6.3. Teorija simbolične funkcije

6.4. Teorija o novčanoj naknadi nematerijalne štete kao alternativnoj krivičnoj sankciji

7. Naknada nematerijalne štete i njene funkcije

8. Reparacioni karakter naknade nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti

9. Utvrđivanje postojanja štete i visine naknade - kriterijumi

9.1. Značaj povrijeđenog dobra

9.2. Cilj kojem služi naknada

9.3. Pravičnost kao kriterijum odmjerenja nematerijalne štete

10. Odmjeravanje naknade nematerijalne štete kao primjena materijalnog prava i relativna samostalnost odmjerenja

11. Orijentacioni kriterijumi za odmjerenje visine novčane naknade nematerijalne štete

12. Ostale okolnosti koje utiču na visinu naknade nematerijalne štete

13. Istorijski razvoj prava na naknadu nematerijalne štete

14. Pravo na naknadu nematerijalne štete u uporednom pravu

14.1. Naknada nematerijalne štete u francuskom pravu

14.2. Naknada nematerijalne štete u njemačkom pravu

14.3. Naknada nematerijalne štete u austrijskom pravu

14.4. Naknada nematerijalne štete u švajcarskom pravu

14.5. Naknada nematerijalne štete u italijanskom pravu

15. Naknada nematerijalne štete u drugim pravnim sistemima kontinentalnog pravnog kruga

16. Naknada nematerijalne štete u anglosaksonskom pravu

V. Pojedini vidovi nematerijalne štete

V-I. Fizički bolovi

V-II. Duševni (psihički) bolovi

1. Duševni bolovi zbog narušavanja tjelesnog integriteta

1.1. Duševni bolovi zbog umanjenja životne aktivnosti

1.2. Duševni bolovi zbog naruženosti

1.3. Duševni bolovi zbog smrti ili teškog invaliditeta bliskog lica

1.3.1. Posebno o pravu djeteta na naknadu nematerijalne štete zbog smrti roditelja

1.3.2. Dileme i razvoj sudske prakse u pogledu priznavanja prava na naknadu nematerijalne štete za duševne bolove djeda i bake (očuha i maćehe) zbog smrti unuka/unuke odnosno pastorka/pastorke kao i na naknadu nematerijalne štete za duševne bolove unuka/unuke odnosno pastorka/pastorke zbog smrti djeda i bake (očuha i maćehe)

1.3.3. Naknada nematerijalne štete u slučaju istovremene smrti više lica

1.3.4. Okolnosti koje utiču na odmjerenje naknade

2. Duševni bolovi lica koje je prevarom, prinudom ili zloupotrebom nekog odnosa podređenosti ili zavisnosti navedeno na kažnjivu obljubu ili kažnjivu bludnu radnju i lica prema kome je izvršeno neko drugo krivično djelo protiv dostojanstva ličnosti ili morala

V-III. Strah

1. Pojam

2. Novčana naknada za pretrpljeni strah

VI. Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

Uvod

1. Istorijski razvoj

2. Opravdanost priznavanje prava na naknadu štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

3. Pravna priroda naknade štete lica neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode

4. Pravni osnov naknade štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

4.1. Shvatanje prema kojem se odgovornost za naknadu štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode zasniva na opštim pravilima obligacionog prava o građanskoj odgovornosti za štetu

4.2. Shvatanje prema kojem se obaveza države da nadoknadi štetu zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode može upodobiti sa obavezom stranke koja nije uspjela u sporu da nadoknadi troškove suprotnoj stranci

4.3. Shvatanje prema kojem je nezakonit i nepravilan rad organa koji vode krivični postupak osnov odgovornosti za štetu zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

4.4. Shvatanje prema kojem je osiguranje građana od sudskih zabluda osnov obaveze države da isplati štetu neopravdano osuđenom i neosnovano lišenom slobode

4.5. Shvatanje o pravičnosti kao osnovu obaveze naknade štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

4.6. Shvatanje da pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode ima osnov u Ustavu

4.7. Odgovornost za štetu zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode je poseban slučaj objektivne odgovornosti (odgovornosti bez obzira na krivicu)

5. Pretpostavke za nastanak odgovornosti države za naknadu štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode u našem pozitivnom pravu

5.1. Pravo oštećenoga na naknadu štete u slučaju neopravdane osude

5.2. Pravo oštećenoga na naknadu štete u slučaju neosnovanog lišenja slobode

5.2.1. Naknada štete i amnestija

5.2.2. Naknada štete i uslovna osuda

5.2.3. Nasljeđivanje prava na naknadu štete

5.2.4. Zastarjelost prava na naknadu štete i rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete

6. Naknada nematerijalne štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

6.1. Nenovčana naknada

6.2. Novčana naknada

7. Uzročna veza između radnje neopravdane osude odnosno lišenja slobode i nastale štete

8. Kriterijumi za odmjeravanja naknade nematerijalne štete zbog neopravdane osude i neosnovanog lišenja slobode

VII. Naknada nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti

1. Istorijski razvoj i teorijska shvatanja o pravima ličnosti

2. Razvoj prava ličnosti u sudskoj praksi i legislativi

2.1. Francusko pravo

2.2. Njemačko pravo

2.3. Švajcarsko pravo

3. Klasifikacija ličnih prava

3.1. Pravo na fizički integritet

3.1.1. Pravo na život

3.1.2. Pravo na tjelesni integritet

3.1.3. Pravo na psihički integritet

- 3.1.4. Pravo na slobodu
- 3.2. Pravo na moralni integritet
 - 3.2.1. Pravo na čast i ugled
 - 3.2.2. Pravo na privatni život ili pravo na nepovredivost lične sfere
 - 3.2.3. Pravo na vlastitu sliku
 - 3.2.4. Pravo na tajnost pisama i ličnih spisa
- 3.3. Pravo na lični identitet
 - 3.3.1. Pravo na ime

Odsjek 4.

UZROČNOST

- I. Opšti pojam uzročnosti
- II. Uzročnost kao opšta pretpostavka odgovornosti za štetu
- III. Filozofski pojam uzroka, prirodna i pravna uzročnost
- IV. Važnija teorijska gledišta o uzročnosti
 - 1. Teorija prirodne uzročnosti
 - 2. Teorija uslova (teorija ekvivalentnosti)
 - 3. Teorija neposrednih uslova
 - 4. Teorija prevalentnog uslova
 - 5. Teorija predvidljivosti
 - 6. Teorija kreativne (nužne, efikasne) uzročnosti
 - 7. Teorija adekvatne uzročnosti
 - Opšta razmatranja i istorijski razvoj
 - 7.1. Tumačenje pojma adekvatnog prouzrokovanja sa aspekta „objektivne naknadne prognoze“ ili „teorija naknadne objektivne prognoze“
 - 7.2. Tumačenje pojma adekvatnog prouzrokovanja sa aspekta „generalno pogodujuće okolnosti.“ ili „teorija generalno pogodujuće okolnosti“
 - 7.3. Pojam uzroka prema teoriji adekvatne uzročnosti
 - 7.4. Teorija o zaštitnom cilju norme ili „teorija ratio legis uzročnosti“
 - 8. Teorija o kauzalitetu sfere uticaja
 - 9. Teorija o psihičkom kauzalitetu
 - 10. Teorija o kauzalitetu propuštanja
 - 11. Teorija ravnoteže uslova
 - 12. Realističko-objektivna teorija uzročnosti
- V. Konkurencija uzroka
 - 1. Zbirna (realna) uzročnost
 - 2. Kumulativna uzročnost
 - 3. Alternativna uzročnost
 - 4. Prestignuta (hipotetička) uzročnost
 - 5. Minimalna uzročnost

Odjeljak 2.

POSEBNE PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Odsjek 1.

KRIVICA

Uvod

- I. Subjektivno (krivično-pravno) shvatanje
- II. Objektivno (građansko-pravno) shvatanje

III. Pretpostavke za postojanje krivice

1. Sposobnost za rasuđivanje
2. Svijest i volja štetnika
 - 2.1. Svijest o vlastitom postupku i mogućnosti nastupanja štetne posljedice
 - 2.2. Volja štetnika da učini određenu radnju i volja da tom radnjom prouzrokuje štetnu posljedicu
 - 2.3. Odsustvo volje da se preduzetom radnjom pričini šteta
3. Namjera (Dolus)
 - 3.1. Zla namjera (dolus malus)
 - 3.2. Direktna namjera (dolus directus)
 - 3.3. Eventualna (indirektna) namjera (dolus eventualis)
 - 3.4. Namjera da se izjavom volje ustanovi određena obaveza
4. Nepažnja (Culpa)
5. Kriterijumi za ocjenu nepažnje (nehata)
6. Stepene nepažnje
 - 6.1. Krajnja nepažnja (gruba nepažnja, culpa lata)
 - 6.2. Obična nepažnja (culpa levis)
7. Posebni oblici nepažnje
 - 7.1. Nepažnja u izboru pomoćnika (culpa in eligendo)
 - 7.2. Nepažnja za pogrešna ili nedovoljna uputstva (culpa in instruendo)
 - 7.3. Nepažnja prilikom čuvanja (culpa in custodiendo)
 - 7.4. Nepažnja u nadzoru (culpa in vigilando)
8. Posebni oblici obične nepažnje
 - 8.1. Nepažnja stručnjaka (culpa levis in abstracto)
 - 8.2. Konkretna nepažnja dužnika u ugovoru (culpa levis in concreto).

IV. Načela dokazivanja krivice

V. Protivpravnost (štetne radnje) kao uslov postojanja krivice

Uvod

1. Pojam i teorijska shvatanja protivpravnosti
2. Objektivna teorija protivpravnosti
3. Subjektivna teorija protivpravnosti
 - 3.1. Štetne radnje koje se ne smatraju protivpravnim
 - 3.1.1. Nanošenje štete po dužnosti
 - 3.1.2. Nanošenje štete vršenjem svoga prava
 - 3.1.3. Nanošenje štete u nužnoj odbrani
 - 3.1.4. Nanošenje štete u stanju nužde
 - 3.1.5. Otklanjanje od drugoga opasnosti štete
 - 3.1.6. Dozvoljena samopomoć
 - 3.1.7. Pristanak oštećenog

Odsjek 2.

OPASNOST STVARI ILI DJELATNOSTI KAO PRETPOSTAVKA GRAĐANSKE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Odsjek 3.

ISKLUČENJE I OGRANIČENJE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Uvod

I. Viša sila i slučaj

1. Domen primjene instituta

2. Naziv, porijeklo i razvoj instituta
- II. Teorijska shvatanja o višoj sili
 1. Subjektivna (relativna) teorija više sile
 2. Objektivna (apsolutna) teorija više sile
 3. Subjektivno-objektivna teorija više sile
- III Razgraničenje više sile od nekih drugih pravnih instituta
 1. Odnos više sile i nepostojanja krivice
 2. Odnos više sile i slučaja
 3. Odnos više sile, radnje oštećenog i radnje trećeg lica
- IV. Pojam i obilježja više sile
 1. Pojam više sile
 2. Obilježja više sile
 - 2.1. Spoljašnost
 - 2.2. Nepredvidljivost
 - 2.3. Nesavladičnost
 - 2.4. Odsustvo krivice
 - 2.4.1. Krivica prethodi događaju koji predstavlja višu silu
 - 2.4.2. Krivica djeluje zajedno sa događajem koji predstavlja višu silu
 - 2.4.3. Krivica nastaje i djeluje nakon događaja više sile
- V. Pravna dejstva više sile
 1. Posljedice više sile u domenu ugovorne odgovornosti
 - 1.1. Nemogućnost ispunjenja
 - 1.2. Šteta koju povjerilac trpi u vezi sa nemogućnošću dužnika da izvrši svoju ugovornu obavezu zbog više sile
 - 1.3. Složene obaveze sa više predmeta i viša sila
 - 1.4. Uslovne obaveze i viša sila
 - 1.4.1. Odložni uslov i viša sila
 - 1.4.2. Raskidni uslov i viša sila
 - 1.5. Viša sila i sredstva obezbjeđenja
 - 1.6. Viša sila i ugovor o osiguranju
 2. Posljedice više sile u domenu vanugovorne odgovornosti
- VI. Pojam slučaja
- VII. Obilježja slučaja
 1. Slučaj je događaj unutrašnjeg porijekla
 2. Slučaj je, po pravilu, savladiv događaj
 3. Slučaj nastaje nezavisno od volje odgovornog lica i mimo njegovog očekivanja
 4. Slučaj je nepredvidljiv događaj koji bismo mogli spriječiti odnosno otkloniti, da smo ga mogli predvidjeti
- VIII. Dejstva slučaja

Odjeljak 3.

DOPRINOS OŠTEĆENOG U PROUZROKOVANJU ŠTETE – TZV. „PODIJELJENA ODGOVORNOST“

Opšta razmatranja

Odsjek 1.

ISTORIJSKO-TEORIJSKI I UPOREDNO-PRAVNI POGLED NA INSTITUT TZV. „PODIJELJENE ODGOVORNOSTI“

- I. Rimsko shvatanje
- II. Teorija o sužavanju interesa oštećenog
- III. Teorija o „kompenzaciji“ krivice štetnika i krivice oštećenog
- IV. Teorija o prekidu uzročne veze
- V. Kazuistička teorija
- VI. Teorija o prestanku adekvatnosti kao uslova odgovornosti

Odsjek 2.

ZNAČAJ I PRAVNE POSLJEDICE UČEŠĆA OŠTEĆENOG U PROUZROKOVANJU ŠTETE U UPOREDNOM PRAVU

I. Francusko pravo

- 1. Izvori i područje primjene
- 2. Uslovi za podjelu tereta snošenja posljedica štete između štetnika i oštećenog u francuskom pravu
- 3. Podjela tereta snošenja štetnih posljedica između štetnika i oštećenog

II. Austrijsko pravo

- 1. Izvori i područje primjene
- 2. Uslovi za podjelu tereta snošenja posljedica štete između štetnika i oštećenog u austrijskom pravu
 - 2.1. Odgovornost štetnika
 - 2.2. Krivica oštećenoga
 - 2.3. Adekvatnost ponašanja štetnika kao kriterijum za podjelu štete između štetnika i oštećenog
 - 2.4. Značaj povrijeđene zaštitne norme
- 3. Značaj ponašanja pomoćnika i zakonskog zastupnika oštećenoga za podjelu tereta štete između štetnika i oštećenoga

III. Njemačko pravo

- 1. Izvori i područje primjene
- 2. Domen primjene pravila o podjeli štete između štetnika i oštećenog
- 3. Uslovi za primjenu pravila o snošenju tereta posljedica štete između štetnika i oštećenog u njemačkom pravu

IV. Švajcarsko pravo

- 1. Izvori i domen primjene pravila o diobi štete između štetnika i oštećenog
- 2. Uslovi za primjenu pravila o smanjenju naknade odnosno o podjeli obaveze naknade štete između štetnika i oštećenog

Odsjek 3.

PODIJELJENA ODGOVORNOST PO ZAKONU O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

I. Izvori i područje primjene

II. Pretpostavke za primjenu pravila o „podijeljenoj odgovornosti“ odnosno srazmjernom smanjenju naknade u slučaju doprinosa oštećenog nastanku štete i njenom uvećanom obimu

- 1. Građanska odgovornost štetnika za nastalu štetu
- 2. Doprimos oštećenog da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila
- 3. Ponašanje oštećenog koje nije u funkciji zaštite njegovih pravnih dobara i interesa.
- 4. Obaveza oštećenoga da spriječi ili smanji vlastitu štetu
- 5. Posebni slučajevi podjele posljedica štete između štetnika i oštećenog
 - 5.1. Krivica lica za koje oštećeni odgovora

- 5.2. Pristanak oštećenoga na štetu
- 5.3. Pristanak oštećenoga na rizik nastupanja štete
- 5.4. Davanje povoda nastupanju štete

III. Teret dokazivanja da ponašanje oštećenoga nije u funkciji zaštite njegovih pravnih dobara i interesa, te postojanja doprinosa oštećenog vlastitoj šteti

IV. Prenos potraživanja oštećenoga na treće lice

V. Podjela štetnikovog i oštećenikovog udjela u šteti i naturalna restitucija

VI. Podjela štetnikovog i oštećenikovog udjela u šteti i zahtjev posredno oštećenoga za naknadu štete

Glava IV

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Odjeljak 1.

POJAM, OSOBINE, FUNKCIJE I RAZGRANIČENJE OBJEKTIVNE ODGOVORNOSTI OD DRUGIH OSNOVA GRAĐANSKE ODGOVORNOSTI

- I. Pojam i osobine
- II. Terminološka razmatranja
- III. Funkcije objektivne odgovornosti
- IV. Objektivna odgovornost u sistemu odgovornosti za štetu
 - 1. Subjektivna i objektivna odgovornost
 - 2. Objektivna odgovornost i kriterijum pravičnosti
 - 3. Objektivna odgovornost i odgovornost za mješoviti slučaj

Odjeljak 2.

ISTORIJSKI RAZVOJ OBJEKTIVNE ODGOVORNOSTI

- I. Odgovornost za rezultat
- II. Objektivna odgovornost u srednjevjekovnom pravu
- III. Objektivna odgovornost u pravnim sistemima XIX i XX vijeka
 - 1. Njemačko pravo
 - 2. Francusko pravo
 - 3. Englesko pravo
- IV. Evolucija objektivne odgovornosti u XX vijeku
 - 1. Objektivizacija subjektivne odgovornosti razgraničenjem od krivične odgovornosti i uvođenjem pravnih standarda pažnje
 - 2. Objektivizacija subjektivne odgovornosti pretpostavkom krivice i prenosom tereta dokazivanja
- V. Objektivna odgovornost u jugoslovenskom pravu XIX i XX vijeka

Odjeljak 3.

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST PO ZAKONU O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

- I. Opšta razmatranja
- II. Objektivna odgovornost u pozitivnom uporednom pravu
 - 1. Pozitivno pravo država nastalih nakon disolucije SFRJ
 - 2. Pozitivno odštetno pravo drugih evropskih zemalja

Odjeljak 4.

VAŽNIJA TEORIJSKA GLEDIŠTA O OBJEKTIVNOJ ODGOVORNOSTI

- I. Teorija rizika-profita
- II. Teorija stvorenog rizika
- III. Teorija krivice u čuvanju
- IV. Teorija krivice u nadzoru ili nadgledanju
- V. Teorija garancije
- VI. Teorija pravičnosti
- VII. Teorija uzročnosti
- VIII. Teorija socijalizacije rizika

Glava V

SISTEM OBJEKTIVNE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Odjeljak 1.

VRSTE OBJEKTIVNE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

Uvod

- I. Razvrstavanje vanugovorne objektivne odgovornosti
- II. Razvrstavanje objektivne odgovornosti za štetu zbog povrede obaveze

Odjeljak 2.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI I OPASNE DJELATNOSTI

Uvod

Odsjek 1.

PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI

I. Opasnost stvari i djelatnosti

1. Pojam stvari
2. Evolucija pojma opasne stvari
3. Pojam opasne stvari u francuskom odštetnom pravu
4. Pojam opasne stvari u francuskoj doktrini odštetnog prava
 - 4.1. Teorija o opasnim i bezopasnim stvarima
 - 4.2. Teorija autonomnog djelovanja stvari
 - 4.3. Teorija o aktivnom i pasivnom učešću stvari u prouzrokovanju štete
 - 4.4. Teorija o položaju i pravilnosti funkcionisanja stvari
 - 4.5. Teorija o stvarima u pokretu kao uzroku štete
5. Pojam opasne stvari u njemačkom odštetnom pravu
6. Pojam opasne stvari u jugoslovenskom pravu
 - 6.1. Postojanje, priroda i svojstva stvari
 - 6.2. Položaj stvari
 - 6.3. Djelovanje stvari
7. Opasne stvari i opasne djelatnosti po ZOO
8. Određivanje pojma opasne djelatnosti u jugoslovenskoj pravnoj nauci i sudskoj

praksi

II. Uzročnost

1. Pojam
2. Pretpostavka uzročnosti
3. Uzročnost kao sastavni dio sudskog silogizma o odgovornosti za štetu
4. Oslobođenje od odgovornosti
 - 4.1. Potpuno oslobođenje od odgovornosti
 - 4.1.1. Šteta potiče od uzroka koji se nalazio van stvari

4.1.2. Isključiva radnja oštećenog ili trećeg lica

4.1.3. Objektivna nepredvidljivost, neizbježnost ili neotklonjivost vanjskog uzroka i subjektivna nepredvidljivost radnje oštećenog ili trećeg lica, te neizbježnost i neotklonjivost njenih posljedica

4.2. Djelimično oslobođenje imaoca motornog vozila od odgovornosti za štetu, doprinos oštećenog i podijeljena odgovornost imaoca i oštećenog

5. Solidarna odgovornost imaoca opasne stvari i trećeg lica

6. Solidarna odgovornost imalaca opasnih stvari prema trećim licima u slučaju udesa izazvanog motornim vozilima u pokretu kao i u ostalim slučajevima pričinjavanja štete trećem licu usljed uzajamnog dejstva opasnih stvari

III. Subjekti odgovornosti za štetu od opasne stvari i opasne djelatnosti

1. Pojam odgovornog lica

1.1. Vlasnik opasne stvari kao odgovorno lice

1.2. Držalac opasne stvari kao odgovorno lice

1.3. Protivpravni držalac stvari kao odgovorno lice

IV. Subjekti odgovornosti za štetu od opasne stvari i opasne djelatnosti prema Zakonu o obligacionim odnosima

1. Pojam imaoca opasne stvari kao odgovornog lica

1.1. Vlasnik, suvlasnik i držalac opasne stvari kao imalac

1.2. Odgovornost imaoca za štete pričinjene od lica koja su kod njega na radu

1.3. Odgovornost imaoca u slučaju povjeravanja opasne stvari drugom licu, bez ukazivanja na skrivene mane ili skrivena svojstva stvari

1.4. Odgovornost imaoca u slučaju povjeravanja opasne stvari licu koje nije osposobljeno ili nije ovlašćeno da njome rukuje

1.5. Odgovornost imaoca u slučaju povjeravanja stvari drugom licu na kratkotrajnu ili jednokratnu upotrebu

1.6. Neposredni držalac opasne stvari

1.7. Odgovornost ovlašćenih korisnika opasne stvari koji nisu kod imaoca na radu

1.8. Odgovornost neovlašćenih korisnika opasne stvari

2. Pojam oštećenog lica

Odsjek 2.

POJEDINI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI I OPASNE DJELATNOSTI

I. Odgovornost za štetu u slučaju udesa izazvanog motornim vozilima u pokretu

Uvod i uporedno-pravna razmatranja

I-I. Jedinstveni sistem subjektivne odgovornosti

I-II. Jedinstveni sistem objektivne odgovornosti

I-III. Mješoviti sistem odgovornosti za štetu

1. Opšte pretpostavke

1.1. Šteta

1.2. Uzročna veza u slučaju udesa motornih vozila u pokretu - opšte i posebne napomene

1.3. Subjekti odgovornosti – odgovorna i oštećena lica

1.3.1. Pojam odgovornog lica

1.3.2. Pojam oštećenog lica

2. Posebne pretpostavke

- 2.1. Udes (saobraćajna nezgoda)
- 2.2. Motorno vozilo
- 2.3. Pokret (pogon) motornog vozila
- 2.4. Učešće dva ili više motornih vozila u udesu
3. Odgovornost imalaca motornih vozila u pokretu prema trećim licima
 - 3.1. Oslobođenje od odgovornosti
4. Primjena pravila o odgovornosti bez obzira na krivicu u slučaju prosuđivanja međusobnih odštetnih zahtjeva imalaca motornih vozila u pokretu

II. Odgovornost za štetu od životinja

Uvodne napomene

1. Pojam životinja
2. Pravni aspekti podjele životinja
3. Razvoj odgovornosti za štetu od životinja
4. Životinje - opasne ili bezopasne stvari?
5. Pretpostavke odgovornosti
 - 5.1. Djelovanje životinje
 - 5.2. Uzročna veza, oslobođenje od odgovornosti i odgovorna lica

III. Odgovornost za štetu od građevina

Uvodne napomene

1. Pojam građevine
2. Razvoj odgovornosti za štetu od građevina
3. Građevine – opasne ili bezopasne stvari, odgovorna lica i oslobođenje od odgovornosti

IV. Odgovornost proizvođača stvari sa nedostatkom

Uvodne napomene

1. Odgovornost za štetu od proizvoda i odgovornost za štetu na proizvodu
2. Pojam stvari sa nedostatkom
3. Vrste nedostataka
 - 3.1. Konstrukcijski nedostaci
 - 3.2. Proizvodni ili fabrički nedostaci
 - 3.3. Instrukcijski nedostaci
 - 3.4. Opasnost razvoja
4. Uporedno pravo
5. Odgovornost proizvođača stvari sa nedostatkom u američkom, njemačkom i francuskom pravu
 - 5.1. Pravo Sjedinjenih Američkih Država
 - 5.2. Njemačko pravo
 - 5.3. Francusko pravo
6. Odgovornost proizvođača stvari sa nedostatkom u našem pravu
 - 6.1. Pretpostavke, subjekti i oslobođenje od odgovornosti

Odsjek 3.

OSTALI SLUČAJEVI VANUGOVORNE OBJEKTIVNE ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU

- I. Odgovornost roditelja za štetu koju drugom pričini njihovo dijete do navršene sedme godine života

Uvod

1. Razvoj odgovornosti roditelja za štetu koju pričini dijete
2. Pretpostavke odgovornosti - de lege lata

- 3. Isključenje odgovornosti
- 4. Objašnjenje objektivne odgovornosti roditelja
- II. Odgovornost poslodavca za štetu koju zaposleni pričinu trećem licu
 - Uvod
 - 1. Razvoj odgovornosti poslodavca u uporednom pravu
 - 2. Pretpostavke odgovornosti
 - 3. Pravna priroda odgovornosti
- III. Odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ
 - 1. Odnos pravnog lica i njegovih organa
 - 2. Radnje organa u obavljanju funkcije i radnje u vezi sa obavljanjem funkcije, karakter odgovornosti pravnog lica i oslobođenje od odgovornosti
- IV. Odgovornost u slučaju terorističkih akata, javnih demonstracija ili manifestacija
 - Uvod
 - 1. Pojam akta nasilja ili terora, javnih demonstracija i manifestacija
 - 2. Pravna priroda odgovornosti
 - 3. Pretpostavke odgovornosti i uslovi za oslobođenje od odgovornosti
- V. Odgovornost organizatora priredbi
 - Uvod
 - 1. Pojam priredbe
 - 2. Pravna priroda odgovornosti
 - 3. Pretpostavke odgovornosti
 - 3.1. Izvanredne okolnosti
 - 3.2. Prostor u kojem se održava priredba
 - 3.3. Uzročna veza
 - 3.4. Oštećena lica
 - 4. Oslobođenje od odgovornosti
- VI. Odgovornost zbog uskraćivanja neophodne pomoći
 - Uvod
 - 1. Pravna priroda odgovornosti
 - 2. Pretpostavke odgovornosti
 - 2.1. Očigledna ugroženost života ili zdravlja
 - 2.2. Predvidljivost štete
 - 2.3. Uzročna veza
 - 2.4. Granice obaveze i oslobođenje od odgovornosti
- VII. Odgovornost u vezi sa obavezom zaključenja ugovora
 - Uvod
 - 1. Pretpostavke odgovornosti
 - 2. Karakter odgovornosti i mogućnost oslobođenja
- VIII. Odgovornost u vezi sa vršenjem poslova od opšteg interesa
 - Uvod
 - 1. Pretpostavke odgovornosti
 - 2. Pravna priroda i uslovi za oslobođenje od odgovornosti
- IX. Odgovornost za štetu zbog izbacivanja predmeta ili prosipanja tečnosti iz prostorija
 - Uvod
 - 1. Istorijski razvoj
 - 1.1. Rimsko pravo

- 1.2. Srednjevjekovno pravo
- 1.3. Odgovornost za štetu zbog izbacivanja predmeta ili prosipanja tekućina u IX i XX vijeku
 - 1.3.1. Austrijski građanski zakonik
 - 1.3.2. Srpski građanski zakonik
 - 1.3.3. Skica za Zakonik o obligacijama i ugovorima
 - 1.3.4. Zakon o obligacionim odnosima
- 2. Pretpostavke odgovornosti
 - 2.1. Normativne pretpostavke odgovornosti
 - 2.2. Činjenične pretpostavke
- 3. Pojam prostorije
- 4. Pojam imaoća prostorije
- 5. Oslobođenje od odgovornosti
- 6. Pravna priroda odgovornosti

Glava VI

ODGOVORNOST ZA ŠTETU ZBOG POVREDE OBAVEZE

Odsjek 1.

O POJMU, PRAVNOJ PRIRODI I PRETPOSTAVKAMA ZA ZASNIVANJE I OSLOBOĐENJE OD ODGOVORNOSTI ZBOG POVREDE OBAVEZE

Uvod

I. Opravdanje podjele građanske odgovornosti na „ugovornu“ i“ vanugovornu“ odgovornost za štetu

II. Pravna priroda odgovornosti za štetu zbog povrede obaveze

III. Dejstva obligacija i objektivna odgovornost

IV. Pretpostavke odgovornosti

1. Odgovornost dužnika za štetu zbog povrede dužnosti ispunjenja

1.1. Odsustvo ispunjenja obaveze i zakašnjenje u ispunjenju

1.2. Da bi nastala odgovornost zbog povrede obaveze, potrebno je i da nastupi šteta.

1.3. Postojanje uzročne veze između radnji dužnika i nastale štete

V. Oslobođenje od odgovornosti

Uvod

1. Zakonske pretpostavke za oslobođenje od odgovornosti

2. Oslobođajuće okolnosti

3. Oslobođajuće okolnosti u sudskoj praksi

4. Zakonsko pooštavanje uslova za oslobođenje od odgovornosti

5. Teret dokazivanja i dokazna sredstva

6. Dužnost obavještanja i odgovornost za štetu

Odsjek 2.

PROŠIRENJE, OGRANIČENJE I ISKLJUČENJE ODGOVORNOSTI ZBOG POVREDE OBAVEZE

I. Ugovorno proširenje, ograničenje i isključenje odgovornosti

1. Ugovorno proširenje odgovornosti

2. Ugovorno ograničenje i isključenje odgovornosti

Odsjek 3.

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST ZBOG POVREDE OBAVEZE KOD POJEDINIH UGOVORA

- I. Ugovor o prevozu
- II. Ugovor o organizovanju putovanja
- III. Ugovor o ostavi
- IV. Ugovor o nalogu

Glava I

STICANJE BEZ OSNOVA

Odjeljak 1.

ODREĐIVANJE POJMA I ISTORIJSKI RAZVOJ

Odsjek 1.

POJAM I TERMINOLOŠKA RAZMATRANJA

I. Pojam

II. „Sticanje bez osnova“ ili „neosnovano obogaćenje“

Odsjek 2.

PORIJEKLO I RAZVOJ INSTITUTA

Uvod

I. Rimsko pravo

II. Razvoj neosnovanog obogaćenja nakon disolucije rimske države

III. Neosnovano obogaćenje u savremenim pravnim sistemima

1. Jedinствeno regulisanje neosnovanog obogaćenja

2. Odvojeno regulisanje slučajeva obogaćenja na tuđ račun putem kondikcija i verzija

Odjeljak 2.

NASTANAK PRAVNOG ODNOSA NEOSNOVANOG OBOGAĆENJA

PRETPOSTAVKE

I. Obogaćenje

1. Imovinsko obogaćenje

2. Neimovinsko obogaćenje

II. Osiromašenje

III. Korelacija između promjena u imovini obogaćenog i osiromašenog

1. Identitet i ekvivalencija osiromašenja i obogaćenja

2. Neposredan i posredan prelaz dijela imovine u imovinu obogaćenog i njegovo uticaj na korelativnost osiromašenja i obogaćenja

IV. Nedostatak pravnog osnova

Odjeljak 3.

NAČINI NASTANKA NEOSNOVANOG OBOGAĆENJA PREMA ZAKONU O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

Uvod

Odsjek 1.

ISPLATA NEDUGOVANOG

I. Pojam

II. Pojedini slučajevi isplate nedugovanog

1. Isplata po osnovu koji ne postoji

1.1. Slučajevi isplate nedugovanog kod kojih se kao uslov zasnivanja pravnog odnosa neosnovanog obogaćenja pored plaćanja duga koji ne postoji, traži i postojanje zablude (uvjerenja) o tome da se plaća postojeći dug

1.1.1. Isplata duga u odsustvu bilo kakvog pravnog odnosa između osiromašenog i obogaćenog

1.1.2. Dvostruka isplata duga

1.1.3. Isplata zbog zablude o tome da li se duguje kumulativno ili alternativno

1.1.4. Isplata tuđeg duga u uvjerenju da se plaća vlastiti dug

1.1.5. Isplata duga licu za kojeg dužnik pogrešno vjeruje da je povjerilac

1.1.6. Plaćanje tuđeg duga u uvjerenju da postoji obaveza isplatioca da plati tuđi dug

1.1.7. Isplata duga koji ne postoji davanjem u zabludi druge stvari ili izvršenjem u zabludi druge radnje umjesto stvari ili radnje koja je bila predmet obaveze koja postoji i isplata duga koji ne postoji davanjem ili izvršenjem u zabludi u većem obimu od onoga koji se duguje

1.1.8. Isplata nedugovanog ispunjenjem činidbe iz ugovora sa odložnim uslovom

1.1.9. Isplata nedugovanog u slučaju ispunjenja uslova za zakonsku kompenzaciju

1.2. Slučajevi isplate nedugovanog kod kojih se kao uslov zasnivanja pravnog odnosa neosnovanog obogaćenja pored plaćanja duga koji ne postoji ne traži postojanje zablude (uvjerenja) o tome da se plaća postojeći dug

1.2.1. Isplata nedugovanog pravom povjeriocu iz imovine lica koje nije dužnik

1.2.2. Plaćanje za koje osiromašeni zna da ne duguje uz zadržavanje prava na povrat plaćenog

1.2.3. Plaćanje za koje osiromašeni zna da ne duguje ali to čini da bi izbjegao prinudu

1.2.4. Plaćanje duga pogrešnom povjeriocu radnjom trećeg lica

1.2.5. Činjenje izdatka ili nečega drugoga za lice koje je na to činjenje bilo obavezno po zakonu

1.2.6. Isplata nepostojećeg duga od strane poslovno nesposobnog lica

III. Isplata po nevaljanom (ništavom) pravnom osnovu i restitucija

1. Restitucija kada je isplata izvršena na osnovu relativno ništavog (rušljivog) pravnog posla

2. Restitucija usljed greške u kauzi ugovora ili zbog odsustva kauze ugovora

3. Restitucija zbog isplate izvršene na osnovu nevažećeg upravnog akta

4. Restitucija usljed ništavosti pravnog posla zbog nedostatka forme

5. Restitucija i zabranjeni ugovori

6. Isplata po osnovu greške u samoj isplati

IV. Isplate koje se ne smatraju isplatom nedugovanog

1. Isplata na osnovu neke prirodne obaveze

2. Isplata na osnovu izvršenja neke moralne ili društvene dužnosti

Odsjek 2.

OBOGAĆENJE S OBZIROM NA OSNOV KOJI SE NIJE OSTVARIO (CONDICTIO CAUSA DATA CAUSA NON SECUTA, CONDUCTIO OB CAUSAM FUTURAM)

Odsjek 3.

OBOGAĆENJE S OBZIROM NA OSNOV KOJI JE KASNIJE OTPAO (*CONDICTIO OB CAUSAM FINITAM*)

Odsjek 4.

STICANJE UPOTREBOM STVARI I KORIŠĆENJEM TUĐEG RADA

- I. Upotreba svoje stvari u tuđu korist
- II. Upotreba tuđe stvari u tuđu korist
- III. Upotreba tuđe stvari u svoju korist
- IV. Neosnovano korišćenje tuđeg rada

Odjeljak 4.

IDENTITET, OSOBINE, SUBJEKTI I SADRŽAJ PRAVNOG ODNOSA NEOSNOVANOG OBOGAĆENJA

- I. Restitucija u slučaju neosnovanog obogaćenja - pojam, vrste i obim
 1. Naturalna restitucija
 2. Novčana restitucija
- II. Obim restitucije
 1. Ako je obogaćeni bio savjestan u sticanju
 2. Ako je obogaćeni bio nesavjestan
 3. Ako je osiromašeni bio nesavjestan
- III. Kada se restitucija neće dozvoliti
- IV. Posebno o zahtjevima za vraćanje neosnovano plaćenih iznosa na ime naknade štete zbog povrede tijela, narušenja zdravlja ili smrti
- V. Tužba iz neosnovanog obogaćenja i njen odnos prema nekim drugim tužbama građanskog prava
 1. Odnos tužbe iz neosnovanog obogaćenja prema tužbi iz posloводства bez naloga i tužbi zbog neizvršenja ugovora
 2. Odnos tužbe iz neosnovanog obogaćenja prema tužbi iz naknade štete
 3. Odnos tužbe iz neosnovanog obogaćenja prema tužbi za povrat predmeta svojine
- VI. Rok zastarjelosti potraživanje iz neosnovanog obogaćenja

Glava II

POSLOVODSTVO BEZ NALOGA

Odsjek 1.

POJAM, PORIJEKLO I ISTORIJSKI RAZVOJ INSTITUTA

I. Pojam

II. Porijeklo i istorijski razvoj

III. Negotiorum gestio u savremenim građanskim kodeksima

1. Razgraničenje nezvanog vršenja tuđih poslova od drugih sličnih pravnih instituta
 - 1.1. Nezvano vršenje tuđih poslova i punomoćstvo
 - 1.2. Nezvano vršenje tuđih poslova i neosnovano obogaćenje
 - 1.3. Nezvano vršenje tuđih poslova i ugovor u korist trećeg lica
 - 1.4. Slučaj kada poslovođa bez naloga preduzima posao sa trećim licem u svoje ime i za račun gospodara posla
 - 1.5. Slučaj kada poslovođa bez naloga preduzima posao sa trećim licem u ime i za račun gospodara posla
- Odsjek 2.

- I. Shvatanje da obaveze iz posloводства nastaju iz voljnog akta upravljanja
- II. Shvatanje da obaveze iz posloводства nastaju iz upravljanja na osnovu autoriteta zakona
- III. Shvatanje da obaveze iz posloводства nastaju iz jednostrane izjave volje
- IV. Shvatanje da obaveze iz posloводства nastaju iz pretpostavljene volje gospodara posla (teorija fikcije)
- V. Shvatanje o dvojnem izvoru obaveza iz nezvanog vršenja tuđih poslova
- VI. Shvatanje da prava i obaveze posloводства bez naloga nastaju iz zakona
- VII. Dozvoljena i zakonita voljna faktička ili pravna radnja (posao) poslovođe kao pravno-relevantna činjenica iz koje nastaje pravni odnos posloводства bez naloga

Odsjek 3.

PRETPOSTAVKE ZA POSTOJANJE POSLOVODSTVA BEZ NALOGA

- I. Posao koji obavlja poslovođa bez naloga mora biti „tuđi“
- II. Posao treba da je preduzet bez naloga ili ovlašćenja
- III. Posao se vrši za račun gospodara posla, a radi zaštite njegovih interesa
- IV. Posao ili radnja (gestija) se preduzima zbog toga što ne trpi odlaganje, te što predstoji šteta ili očigledno propuštanje koristi od strane gospodara posla.
- V. Postojanje namjere zasnivanja posloводства bez naloga
- VI. Odsustvo zabrane gospodara posla
- VII. Poslovna sposobnost poslovođe u vrijeme preduzimanja tuđih pravnih poslova
- VIII. Dozvoljenost posla

Odsjek 4.

VRSTE POSLOVODSTVA BEZ NALOGA

- I. Nužno posloводство bez naloga (*Negotiorum gestio necessaria*)
 - 1. Pojam
 - 2. Nužno posloводство bez naloga i vršenje tuđih poslova u namjeri da se drugome pomogne
- II. Korisno posloводство bez naloga (*Negotiorum gestio utilis*)
- III. Vršenje tuđih poslova protiv zabrane (*Negotiorum gestio contra voluntatem domini negotii*)
 - 1. Pojam
 - 2. Pravne posljedice
 - 3. Posebno o slučaju ako je zabrana vršenja posla koju je izreklo lice čije je posao, protivna zakonu ili moralu
- IV. Nepravo posloводство bez naloga

Odsjek 5.

PRAVNI ODNOS POSLOVOĐE I GOSPODARA POSLA

- I. Obaveze poslovođe bez naloga
 - 1. Obaveza pažljivog postupanja u vršenju tuđeg posla
 - 2. Obaveza obavještanja (notifikacije)
 - 3. Obaveza polaganja računa
- II. Prava poslovođe bez naloga
- III. Obaveze gospodara posla
 - 1. Obaveza naknade troškova
 - 2. Obaveza davanja nagrade
- IV. Odobrenje posla (*ratihabitio*)

Glava III

JEDNOSTRANA IZJAVA VOLJE I DRUGE ZAKONOM UTVRĐENE ČINJENICE KAO IZVORI OBLIGACIJA

Odjeljak 1.

JEDNOSTRANA IZJAVA VOLJE

Uvod

I. Pojam

II. Teorijska shvatanja o jednostranoj izjavi volje kao izvoru obligacija

III. Jednostrana izjava volje kao izvor obligacija po Zakonu o obligacionim odnosima

Odjeljak 2.

SLUČAJEVI JEDNOSTRANE IZJAVE VOLJE PO ZAKONU O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

Odsjek 1.

JAVNO OBEĆANJE NAGRADE

I. Pojam

II. Pretpostavke za nastanak obligacije

1. Obećanje nagrade mora biti učinjeno javno

2. Obećanje treba da bude upućeno neodređenom broju lica

3. Obećanje mora da sadrži označenje određene radnje koju neko treba da izvrši, nekog uspjeha koji neko treba da postigne, određene situacije u kojoj neko treba da se nađe ili neki drugi uslov koji treba da ispuni onaj kome je obećanje upućeno

4. Obećavalac mora odrediti nagradu koju se obavezuje dodjeliti

5. Obećavalac mora odrediti rok za takmičenje.

III. Dejstvo izjave o obećanju nagrade i pravo na nagradu

IV. Odnosi obećavaoca i izvršioca

V. Prestanak obaveza obećavaoca

VI. Opozivanje obećanja

VII. Nagradni konkurs

1. Pojam

2. Pretpostavke za postojanje nagradnog konkursa

3. Nagrada

Odsjek 2.

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Uvod

I. Pojam

II. Istorijski razvoj hartija od vrijednosti

III. Normativno regulisanje hartija od vrijednosti

IV. O ispravama uopšte

V. Hartije od vrijednosti kao isprave

VI. Bitne karakteristike hartija od vrijednosti

1. Pisana forma

2. Sadržanost i inkorporisanost građanskog prava u hartiji od vrijednosti

3. Prenosivost (negocijabilnost) hartija od vrijednosti

VII. Bitni sastojci hartija od vrijednosti

1. Označenje vrste hartije od vrijednosti

2. Naznačenje firme (naziva) i sjedišta pravnog lica ili imena i prebivališta fizičkog lica kao izdavaoca hartije od vrijednosti

3. Naznačenje firme (naziva) i sjedišta pravnog lica ili imena i prebivališta fizičkog lica na koje, odnosno po čijoj naredbi hartija od vrijednosti glasi ili označenje da hartija glasi na donosioca

4. Tačno označenje obaveze izdavaoca koja proizlazi iz hartije od vrijednosti

5. Mjesto i datum izdavanja hartije od vrijednosti odnosno serijski broj hartije od vrijednosti ako se radi o hartiji od vrijednosti koja se izdaje u seriji

6. Potpis izdavaoca hartije od vrijednosti odnosno faksimil potpisa izdavaoca hartije od vrijednosti koje se izdaju u seriji

VIII. Pravna priroda hartija od vrijednosti

1. Ugovorna teorija

2. Teorija jednostrane izjave volje

2.1. Teorija kreacije

2.2. Teorija emisije

2.3. Teorija savjesnog pribavioca

IX. Klasifikacija hartija od vrijednosti

1. Podjela hartija od vrijednosti prema sadržaju inkorporisanog prava

1.1. Stvarnopravne hartije od vrijednosti

1.2. Obligacionopravne hartije od vrijednosti

1.3. Ličnopravne hartije od vrijednosti ili hartije od vrijednosti sa pravom učešća

2. Podjela hartija od vrijednosti prema načinu određivanja nosioca prava

2.1. Hartije od vrijednosti na ime – pojam, sadržina i osobine

2.1.1. Prenos hartije od vrijednosti na ime, zabrana prenosa i posebni slučajevi ograničenog prenosa

2.1.2. Amortizacija hartija od vrijednosti na ime

2.2. Hartije od vrijednosti po naredbi (*titres a ordre, Orderpapiere*) – pojam, sadržina, osobine i prenos

2.2.1. Vrste indosamenta

2.3. Hartije od vrijednosti na donosioca-pojam, osobine i prijenos

2.4. Alternativne hartije od vrijednosti

2.5. Mješovite hartije od vrijednosti

X. Ostala opšta pravila o hartijama od vrijednosti

1. Promjene hartije od vrijednosti

1.1. Promjene vrste hartije od vrijednosti koje vrši izdavalac

1.2. Promjene hartije od vrijednosti koje vrši imalac pri prenosu

2. Sjedinjavanje i dijeljenje hartija od vrijednosti

3. Amortizacija i zamjena hartija od vrijednosti.

4. Isplata kamate ili drugih prinosa po isplati glavnice

5. Prigovori na zahtjev za ispunjenje obaveze iz hartije od vrijednosti

Odsjek 3.

LEGITIMACIONI PAPIRI

I. Pojam i osobine

II. Pravna priroda legitimacionih papira

Odsjek 4.

LEGITIMACIONI ZNACI (franc. titre au porteur transmissible; njem. legitimationszeichen; eng. token of identity, warrant token)

I. Opšta razmatranja

II. Pojam, osobine i pravna priroda

GLAVA IV

DRUGE ZAKONOM UTVRĐENE ČINJENICE KAO IZVOR OBLIGACIJA

Uvod

I. Srodnički odnos

1. Obaveza izdržavanje maloljetne djece i djece koja su postala punoljetna

2. Obaveza izdržavanje roditelja, bake i djeda, maćehe ili očuha

3. Obaveza izdržavanja između rođene braće i sestara, te braće i sestara po ocu

odnosno majci

II. Brak i vanbračna zajednica

III. Susvojina i susjedstvo

IV. Delacija i nasljeđivanje

V. Troškovi i uspjeh u sporu te davanje povoda vođenju postupka